

دسترس‌ی تولیدکنندگان در مناطق آزاد به بازار کشورهای عضو اکو

اجلاس پیش‌روی روسای مناطق آزاد و ویژه کشورهای عضو اکو و مناطق آزاد ایران که در 18 دی ماه جاری (هفتم ژانویه) به میزبانی ایران برگزار می‌شود، یکی از رخدادهای مهم در حوزه اقتصاد کشور خواهد بود. بنا است دبیرخانه اکو موضوع زنجیره تولید و شبکه‌سازی بین مناطق آزاد کشورهای عضو را مورد تاکید قرار دهد. این اجلاس با توجه به گسترش مناطق آزاد و فعالیت‌های آنها در حوزه‌های تجارت، سرمایه‌گذاری و توریسم و همچنین زنجیره تامین‌ی که بین مناطق آزاد ایران وجود دارد می‌تواند فرصت مناسبی برای مناطق آزاد کشورمان باشد.

به همین منظور به سراغ احمد جمالی، معاون اقتصادی دبیرخانه شورایی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی رفتیم و گفتگویی با وی انجام دادیم. متن گفتگوی اقتصادد 24 با جمالی در پی می‌آید:

*** مهم‌ترین علت افزایش صادرات مناطق آزاد در سال 99 نسبت به سال 98 چه بوده است؟ این در حالی است که در شرایط تحریم و کرونا انتظار می‌رفت میزان صادرات و تولید در کشور کاهش یابد. وضعیت تولید و صادرات در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در این مدت چگونه بوده و چرا افزایش یافته است؟**

- پس از ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی توسط رهبر معظم انقلاب، پروژه‌هایی از جمله افزایش میزان صادرات و همچنین افزایش حجم تولیدات و تعداد واحدهای تولیدی را به صورت سالانه برنامه‌ریزی کردیم. در این راستا، جهت پروژه افزایش حجم تولیدات و تعداد واحدهای تولیدی طی سال‌های 92 تا 98 اقدامات بسیاری به منظور توسعه زیرساخت‌های حوزه تولید صورت پذیرفت.

عمده بودجه عمرانی مناطق آزاد در توسعه زیرساخت‌های سایت‌های صنعتی هزینه شده است. علاوه بر آن، مشکلات واحدهای تولیدی مورد به مورد در کارگروه‌های رفع موانع تولید بررسی و غالباً مرتفع شد. تسهیلات به واحدهای متقاضی اعطا شد و در برخی واحدهای تولیدی نیز شرکت‌های سرمایه‌گذاری مناطق مشارکت کردند. مجموعه این اقدامات باعث شد تعداد واحدهای تولیدی فعال در مناطق آزاد که در سال 92 حدود 667 واحد بوده اکنون به بیش از 1600 واحد برسد.

در خصوص پروژه افزایش صادرات نیز اقداماتی نظیر شناسایی بازارهای صادراتی همجوار، توسعه زیرساخت‌های لجستیکی با بهره‌گیری از بخش خصوصی، احصا و رفع مشکلات مربوط به فرآیند صادرات، شناسایی و تحلیل واحدهای تولیدی مناطق، استقرار سامانه‌های عملیاتی به منظور تسریع در امور و جذب واحدهای تولیدی صادرات‌گرا صورت پذیرفت. بنابراین آمار صادرات از مناطق آزاد به خارج از کشور که در سال 92 حدود 190 میلیون دلار بوده اکنون بالغ بر یک میلیارد دلار است.

*** از آنجا که چابهار از تحریم‌های آمریکا مستثنی شده است، چه برنامه‌هایی برای افزایش تجارت از این کانال صورت گرفته و آیا امتیاز ویژه‌ای برای سرمایه‌گذاری در این منطقه در نظر گرفته شده است؟ چه هدفگذاری خاصی برای استفاده بهینه از ظرفیت این منطقه در خصوص مستثنی شدن از تحریم در نظر گرفته شده است؟**

- مجموعه اقداماتی که در این خصوص صورت پذیرفت در راستای تبدیل چابهار به محور توسعه سیستان و بلوچستان و کریدور شرق کشور بود. هدایت سرمایه‌گذاران بزرگ فولادی و پتروشیمی به عنوان هسته‌های توسعه به چابهار، توسعه بنادر و اسکله‌ها، احداث فرودگاه، پروژه اتصال شبکه ریلی زاهدان - چابهار از مهم‌ترین اقدامات در این زمینه بوده است. همچنین اتصال به خط لوله صلح جهت گازرسانی به واحدهای فولاد و پتروشیمی و ایجاد کریدور هوشمند ترانزیتی به افغانستان و آسیای میانه نیز در دست اقدام است.

برگزاری نشست سران مناطق آزاد کشورهای عضو اکو در آینده نزدیک

* چرا سرمایه‌گذاران بزرگ فولادی کشور چابهار را برای سرمایه‌گذاری انتخاب کردند؟

- با توجه به وسعت 82 هزار هکتاری منطقه آزاد چابهار و اهمیت استراتژیک آن به واسطه دسترسی به آب‌های آزاد اقیانوس هند که به عنوان کریدور شرقی - غربی جهان به شمار می‌رود و همچنین مصون ماندن از تحریم‌های آمریکا، باعث شده که سازمان منطقه آزاد چابهار برنامه‌ریزی‌هایی را در جهت احداث واحدهای فولادی با بهره‌گیری از مشوق‌های قانونی مناطق آزاد در نظر بگیرد که با توجه به عبور خط لوله گاز از این منطقه، چابهار به یکی از مهمترین قطب‌های فولادی کشور مبدل خواهد شد.

با توجه به اینکه فولاد از صنایع آب بر بوده و جانمایی صنایع فولاد در نزدیکی دریا الزامی است و چابهار تنها بندر خارج از تنگه هرمز و در مجاورت دریای عمان است و همچنین دو سوم معادن سنگ آهن کشور در جنوب شرق کشور بوده و نزدیکی به معادن غنی افغانستان نیز به راحتی مقدور است، در حال حاضر اکثر صنایع فولادی در حال ایجاد در چابهار، رویکرد صادراتی و نفوذ به بازارهای جهانی داشته‌اند که چابهار با توجه به دسترسی مستقیم به اقیانوس هند، حدود 700 کیلومتر به بازارهای هدف نزدیک‌تر بوده که این امر موجب کاهش هزینه‌های ارسال محصول نیز خواهد شد.

* مهم‌ترین سرمایه‌گذاری‌هایی که در همکاری با کشورهای عضو اکو در سطح ملی اتفاق افتاده چه هستند و برنامه‌های شورای عالی مناطق آزاد برای رفع موانع تجارت با کشورهای عضو اکو چیست؟

- سرمایه‌گذاران کشورهای عضو اکو به خصوص ترکیه، پاکستان، افغانستان و آذربایجان سرمایه‌گذاری‌های متنوعی را در مناطق آزاد تحقق بخشیده‌اند که از آن جمله می‌توان به صنایع گلخانه‌ای، صنایع نساجی، مشتقات نفتی، مواد غذایی، کانی‌های غیر فلزی و حوزه‌های گردشگری و لجستیک اشاره کرد.

مطابق برنامه‌ریزی‌های صورت پذیرفته با برگزاری اولین نشست مشترک سران مناطق آزاد و ویژه کشورهای عضو اکو در آینده نزدیک، اینگونه همکاری‌های چندجانبه به میزان قابل توجهی افزایش خواهد یافت و به خصوص با توجه به موقعیت ژئوپولیتیکی خاص ایران، همکاری‌های سرمایه‌گذاری و تجاری بسیاری به خصوص در حوزه لجستیک محقق خواهد شد.

با ایجاد پرتال و شبکه ارتباطی فعالان اقتصادی کشورهای عضو توسط ایران و تامین زیرساخت‌های نرم افزاری مورد نیاز، عملاً تجار و تولیدکنندگان ایرانی مستقر در مناطق، به بازار تامین و مصرف و زنجیره ارزش کشورهای عضو اکو دسترسی خواهند یافت.

